

MINISTERIE VAN DEFENSIE
Militaire Inlichtingen Dienst

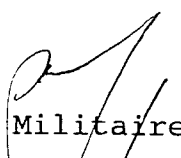
Postbus 20701
2500 ES Den-Haag
Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:
Zie Verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/93/095/1044	25 maart 1993

Onderwerp:
Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 22/93)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

Commodore /

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
Den-Haag

Doorkiesnummer
070 - 3 18 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/93/095/1044
d.d. 25 maart 1993

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Binnenlands Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v.

AMAD

Intern:

HMID

HSV

HMA

HPEA

MA-D

Archief

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCH FöderATIE

22/93

(Afgesloten 251200 MRT 1993)

Internationale vredesinspanningen

De onderhandelingen in New York onder auspiciën van VN/EG-bemiddelaars Vance en Owen over een vredesregeling voor Bosnië-Herzegovina lijken in een impasse te verkeren. De delegatie van de - door Moslims gedomineerde - Bosnische regering volhardt in haar weigering om verder te onderhandelen zolang de "Servische agressie" tegen met name Srebrenica in oost-Bosnië en Sarajevo blijft voortduren. Wel zouden er gesprekken hebben plaats gevonden tussen de leider van de Moslim-delegatie, president Izetbegovic, de Kroatische delegatieleider Boban, en de beide voorzitters Vance en Owen. Izetbegovic heeft tot dusverre geweigerd om de leider van de Bosnisch-Servische delegatie, Karadzic, te ontmoeten.

Over het verblijf van Karadzic in New York was in de afgelopen dagen onduidelijkheid ontstaan. Aanvankelijk was bekend gemaakt dat hij zich uit de onderhandelingen had teruggetrokken en zelfs op het punt stond om New York te verlaten. Enkele uren later maakte Karadzic bekend dat hij in New York zou blijven zolang zijn aanwezigheid (door Vance en Owen) gewenst werd. Wel heeft Karadzic herhaaldelijk verklaard dat het huidige voorstel van Vance en Owen voor de Bosnisch-Servische delegatie onacceptabel is. In dit verband heeft een lid van de Bosnisch-Servische delegatie tegenover Amerikaanse media verklaard dat verschillende aspecten van het Vance-Owenplan voor zijn delegatie onaanvaardbaar waren en dat vooral bezwaren bleven bestaan tegen het ontbreken van een geografische verbinding tussen de republiek Servië en de Servische gemeenschap in en rond Banja Luka. Bovendien, zo stelde deze zegsman, wordt in de geografische verdeling van Bosnië-Herzegovina het oostelijk grensgebied met Servië ten onrechte als Moslimgebied aangeduid terwijl dit in zijn visie juist als (Bosnisch)-Servisch moet worden aangemerkt.

Naast de bezwaren tegen de geografische indeling van Bosnië-Herzegovina blijft de Bosnisch-Servische delegatie zich verzetten tegen de voorgestelde toekomstige Bosnische staatsstructuur. Deze zou volgens Karadzic moeten voorzien in een confederatie van drie nationale staten voor de verschillende bevolkingsgroepen. Dit staat echter haaks op de doelstelling van de Bosnische regering die in de praktijk nog steeds lijkt vast te houden aan haar eis dat Bosnië-Herzegovina als eenheidsstaat moet blijven bestaan en is in strijd met de inhoud van het vredesplan. Karadzic heeft inmiddels voorgesteld om de onderhandelingen over het Vance-Owenplan te staken en de Veiligheidsraad te verzoeken om binnen een termijn van twee tot drie maanden een oplossing voor het conflict in Bosnië-Herzegovina aan te geven die voor alle betrokken partijen aanvaardbaar is.

De VN-Veiligheidsraad heeft de behandeling van een ontwerp-resolutie voor het afdwingen van het verbod op militaire vluchten boven Bosnië-Herzegovina volgens persberichten tot 31 maart a.s. opgeschort. De vertraging in de besluitvorming van de Veiligheidsraad zou het gevolg zijn van bezwaren binnen de Russische delegatie om (op dit moment) een dergelijke resolutie aan te nemen. In VN-kringen wordt gesuggereerd dat de recente constitutionele crisis in Rusland ten grondslag ligt aan de terughoudende opstelling van de Russische delegatie. Door de leider van de Bosnisch-Servische delegatie bij de onderhandelingen over het Vance-Owenplan is reeds aangekondigd dat de aanvaarding van een resolutie ter

afdwinging van het vliegverbod zou resulteren in het afbreken van de consultaties over de politieke toekomst van Bosnië-Herzegovina.

Bosnië-Herzegovina

De evacuatie van zieken en gewonden uit de belegerde Moslim-enclave rond Srebrenica in het oosten van Bosnië-Herzegovina, welke mogelijk was gemaakt na bemiddeling van de bevelhebber van UNPROFOR in Bosnië-Herzegovina, Morillon, is inmiddels weer gestaakt. Bosnisch-Servische artilleriebeschietingen, gericht op de voor de evacuatie ingezette VN-helikopters, zijn hier de oorzaak van. De Bosnische Serviërs hadden aanvankelijk met de evacuatie ingestemd in ruil voor de evacuatie van Servische burgers uit de stad Tuzla in het door de Moslims gecontroleerde deel van Bosnië-Herzegovina. Morillon zou volgens laatste berichten vandaag (25 maart) naar Belgrado vertrekken om van president Milosevic de garantie te krijgen dat de helicoptervluchten van en naar Srebrenica niet meer door de Bosnisch-Servische strijdkrachten beschoten zullen worden.

Ook de evacuatie van Serviërs uit Tuzla lijkt nog niet op gang te zijn gekomen. Plaatselijke autoriteiten in Tuzla weigeren in te stemmen met het vertrek van de Serviërs uit de stad. De lokale (Moslim-) autoriteiten stellen een Bosnisch-Servische aanval op de stad te verwachten zodra het Servische volksdeel is geëvacueerd. Morillon heeft inmiddels aan de Bosnische vice-president Ganic gevraagd om bij de plaatselijke autoriteiten in Tuzla aan te dringen op toestemming voor het vertrek van de Serviërs.

Op militair gebied blijven de gevechten in Bosnië-Herzegovina zich concentreren op het noordelijke Save-dal, de gebieden rond de moslim-enclaves in het oosten van Bosnië-Herzegovina alsmede op de hoofdstad Sarajevo. In het oosten van Bosnië-Herzegovina lijken de Bosnisch-Servische strijdkrachten de druk op de overgebleven Moslim-gebieden te verheviggen. Als gevolg van slinkende wapen- en munitievoorraden dreigen de eenheden van het Bosnische regeringsleger de controle over Srebrenica en omgeving dreigen te verliezen. Enkele dorpen in de omgeving van Srebrenica zouden in de afgelopen dagen reeds in Servische handen zijn gevallen. Bovendien lijken de voorheen omstreden "lines of communication" tussen het hoofdkwartier van de Bosnisch-Servische strijdkrachten in Pale en de Bosnisch-Servische grens nabij Zvornik inmiddels volledig in handen van de Bosnische Serviërs. De situatie in Gornji Vakuf, dat vorige maand het centrum van de gevechten tussen Moslims en Kroaten was, is nog steeds uiterst gespannen. Incidentele beschietingen en schermutselingen tussen gewapende patrouilles geven aan dat een hervatting van de strijd tussen Kroaten en Moslims in centraal Bosnië tot de mogelijkheden blijft behoren.

Door de bevelhebber van de VN-vredesmacht in het voormalige Joegoslavië, Wahlgren, is nogmaals gewaarschuwd voor de mogelijkheid van vergeldingsacties tegen VN- en EG-personeel in het geval van aanneming en implementatie van een VR-resolutie ter afdwinging van het vliegverbod boven Bosnië-Herzegovina.

Kroatië

Naar aanleiding van nieuwe artilleriebeschietingen op Kroatische dorpen en steden - waaronder Zadar, Sibenik en Dubrovnik - door Servische strijdgroepen in zowel Kroatië als Bosnië-Herzegovina heeft volgens laatste berichten de Kroatische president Tudjman een brief gestuurd aan SGVN Ghali met hierin het verzoek om een spoedzitting van de VN-Veiligheidsraad. In dit verband kan worden opgemerkt dat in en rond de vier UNPA's in Kroatië onverminderd sprake is van een zeer gespannen situatie. Met name in en rond de UNPA-Zuid (Krajina) wordt een verdere toename in het aantal mortier- en artilleriebeschietingen gemeld. Ook vinden herhaaldelijk troepenverplaatsingen plaats bij zowel de Kroatische strijdkrachten als de Servische strijdgroepen in de regio. Rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat de recente verhoging in de militaire activitei-

ten in en rond de UNPA's verband houdt met het verstrijken van het mandaat van UNPROFOR op 31 maart a.s.. In dit verband lijkt de Kroatische regering vast te zullen houden aan haar weigering om het mandaat te verlengen wanneer de VN-vredesmacht geen grotere bevoegdheden krijgt bij de uitvoering van het VN-vredesplan voor Kroatië. Zoals bekend, legt de Kroatische regering sterk de nadruk op de noodzaak van een spoedig herstel van het Kroatisch gezag in de UNPA's, de terugkeer van Kroatische vluchtelingen en de ontwapening van de Servische milities in de onderhavige gebieden. Dergelijke maatregelen zouden echter vrijwel zeker leiden tot nieuwe gewapende confrontaties met de Kroatische Serviërs.

Conclusie/vooruitzicht

De kansen op een doorbraak in het overleg in New York over een vredesregeling voor Bosnië-Herzegovina zijn nog steeds uiterst klein. De eventuele aanvaarding van een resolutie door de VN-Veiligheidsraad met betrekking tot de afdwinging van het vliegverbod kan zelfs tot een volledige mislukking van het diplomatieke overleg leiden.

Naar verwachting zullen de Bosnisch-Servische strijdkrachten hun operaties tegen de moslim-enclaves in het oosten van Bosnië-Herzegovina voortzetten. De val van Srebrenica lijkt een reële mogelijkheid.

Ook de spanningen in en rond de vier UNPA's in Kroatië blijven onverminderd hoog. Troepenverplaatsingen van zowel de Kroatische strijdkrachten als Servische milities kunnen duiden op voorbereidingen voor nieuwe operaties na afloop van het mandaat van UNPROFOR op 31 maart a.s..